

บันทึก

เรื่อง ลักษณะของฉลากของสินค้าที่ควบคุมฉลากตามพระราชบัญญัติ
คุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒

สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีได้มีหนังสือ ที่ นร ๐๑๐๙/๑๕๐๘๓ ลงวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๓๕ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า ด้วยคณะกรรมการว่าด้วยฉลากตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒ จะดำเนินการยกร่างประกาศคณะกรรมการว่าด้วยฉลาก ฉบับที่ .. (พ.ศ.) เรื่อง กำหนดห้วนยางดูดเล่นเป็นสินค้าที่ควบคุมฉลาก ซึ่งในการพิจารณาร่างประกาศดังกล่าว คณะกรรมการฯ เห็นว่า ข้อความในข้อ ๕ (๕) ที่ว่า “ปริมาณไนโตรซามีนรวมที่ตกค้าง ความทนต่อแรงกด แรงดึง และแรงบิดของห้วนยางดูดเล่นเป็นไปตามมาตรฐานเลขที่ มอก.๑๐๒๕” เป็นข้อกำหนดควบคุมฉลากสินค้าที่เป็นการบังคับคุณภาพสินค้าที่อาจก่อให้เกิดอันตรายได้จากการใช้ ทำให้มีปัญหาข้อกฎหมายว่าคณะกรรมการฯจะมีอำนาจในการออกข้อกำหนดดังกล่าวได้หรือไม่ ซึ่งที่ประชุมมีความเห็นแยกเป็น ๒ ฝ่าย คือ ฝ่ายหนึ่งเห็นว่า คณะกรรมการฯมีอำนาจในการออกข้อกำหนดฯ ส่วนอีกฝ่ายหนึ่งเห็นว่า คณะกรรมการฯไม่มีอำนาจ ในที่สุดมีความเห็นร่วมกันให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเป็นผู้วินิจฉัยและมีมติให้มีหนังสือถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เพื่อหารือข้อกฎหมายเกี่ยวกับอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการว่าด้วยฉลาก ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒ ว่าสามารถออกข้อกำหนดควบคุมฉลากที่เป็นการบังคับคุณภาพของสินค้าได้หรือไม่ โดยยกตัวอย่างห้วนยางดูดเล่น เนื่องจากเป็นสินค้าที่อาจก่อให้เกิดอันตรายได้จากการใช้

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๕) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวโดยได้รับฟังคำชี้แจงของผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี) และผู้แทนกระทรวงอุตสาหกรรม (สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม) แล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า ในปี พ.ศ. ๒๕๒๔ มีเด็กชาวอังกฤษใช้ห้วนยางดูดเล่นที่ผลิตในประเทศไทย เด็กได้กัดห้วนยางดูดเล่นขาดทำให้ห้วนยางดูดเล่นส่วนที่ขาดหลุดเข้าไปในลำคอ คณะกรรมการว่าด้วยฉลากจึงเห็นว่าสมควรจะบังคับให้การผลิตห้วนยางดูดเล่นต้องเป็นไปตามมาตรฐานที่สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมกำหนดไว้ตามพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๑๑ เพื่อความปลอดภัย ประกอบกับมีกรรมการว่าด้วยฉลากบางท่านเห็นว่า สารไนโตรซามีนที่มีอยู่ในห้วนยางดูดเล่นเป็นสารที่ก่อให้เกิดมะเร็ง ในกรณีนี้สมควรควบคุมปริมาณไนโตรซามีนให้เป็นไปตามมาตรฐานเลขที่ มอก. ๑๐๒๕^๑ ที่

^๑ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม ฉบับที่ ๑๗๒๕ (พ.ศ. ๒๕๓๔) ออกตามความในพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๑๑ เรื่อง กำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมห้วนยางดูดเล่น ซึ่งออกตามความในมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ.

กำหนดให้ห้วนยางดูดเล่นมีปริมาณไนโตรซามีนไม่เกิน ๐.๐๑ มิลลิกรัมต่อกิโลกรัมด้วย โดยกำหนดให้ผลลากของห้วนยางดูดเล่นต้องระบุถึงปริมาณไนโตรซามีน ความทนต่อแรงกัด แรงดึง และแรงบิดตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานเลขที่ มอก. ๑๐๒๕ แต่โดยที่ข้อกำหนดเช่นนั้นมีลักษณะเป็นการบังคับคุณภาพของสินค้าซึ่งคณะกรรมการว่าด้วยฉลากมีความเห็นแตกต่างกันเป็น ๒ ฝ่าย กล่าวคือ ฝ่ายหนึ่งเห็นว่า คณะกรรมการว่าด้วยฉลากมีอำนาจในการออกข้อกำหนดในลักษณะที่เป็นการบังคับคุณภาพของสินค้าได้เพราะข้อกำหนดดังกล่าวเป็นการกำหนดให้ระบุข้อเท็จจริงในรายละเอียดอย่างหนึ่งเพื่อให้ผู้บริโภคได้ทราบคุณลักษณะของสินค้า อีกฝ่ายหนึ่งเห็นว่า คณะกรรมการว่าด้วยฉลากไม่มีอำนาจออกข้อกำหนดในลักษณะดังกล่าวได้ เพราะการควบคุมฉลากคือการบังคับให้ผู้ผลิตแสดงคุณลักษณะของสินค้าให้ตรงต่อความจริง และไม่มีข้อความที่อาจก่อให้เกิดความเข้าใจผิดในสาระสำคัญเกี่ยวกับสินค้านั้น ส่วนการควบคุมคุณภาพของสินค้าหากเป็นสินค้าที่อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่ผู้บริโภคเนื่องจากการใช้หรือเพื่อความปลอดภัยหรือเพื่อป้องกันความเสียหายที่อาจจะเกิดแก่ประชาชน หรือแก่กิจการอุตสาหกรรมหรือเศรษฐกิจของประเทศแล้ว การควบคุมคุณภาพของสินค้านั้นย่อมกระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๗^๒ แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๑๑ ดังนั้น คณะกรรมการว่าด้วยฉลากจึงมีมติให้สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคหาหรือคณะกรรมการกฤษฎีกาว่า คณะกรรมการว่าด้วยฉลากจะมีอำนาจในการออกข้อกำหนดเพื่อควบคุมฉลากในลักษณะที่เป็น การบังคับคุณภาพของสินค้าได้หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๕) ได้พิจารณาบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒ โดยตลอดแล้ว เห็นว่าสำหรับการคุ้มครองผู้บริโภคในด้านฉลากนั้น คณะกรรมการว่าด้วยฉลากมีอำนาจตามมาตรา ๓๐^๓ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวที่จะกำหนดให้สินค้าที่อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่สุขภาพ ร่างกาย หรือจิตใจเนื่องในการใช้สินค้านั้นหรือโดยสภาพของสินค้า และสินค้าที่ประชาชนทั่วไปใช้เป็นประจำ ซึ่งการกำหนดฉลากของสินค้านั้นจะเป็นประโยชน์แก่ผู้บริโภคในการที่จะได้ทราบข้อเท็จจริงใน

๒๕๑๑

^๒มาตรา ๑๗ เพื่อความปลอดภัย หรือเพื่อป้องกันความเสียหายอันอาจจะเกิดแก่ประชาชน หรือแก่กิจการอุตสาหกรรมหรือเศรษฐกิจของประเทศ จะกำหนดให้ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมชนิดใดต้องเป็นไปตามมาตรฐานก็ได้

การกำหนดตามวรรคหนึ่งให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา และระบุนับเริ่มใช้บังคับไม่น้อยกว่าหกสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา

^๓มาตรา ๓๐ ให้คณะกรรมการว่าด้วยฉลากมีอำนาจกำหนดให้สินค้าดังต่อไปนี้เป็นสินค้าที่ควบคุมฉลากได้

(๑) สินค้าที่อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่สุขภาพ ร่างกาย หรือจิตใจเนื่องในการใช้สินค้านั้นหรือโดยสภาพของสินค้า

(๒) สินค้าที่ประชาชนทั่วไปใช้เป็นประจำซึ่งการกำหนดฉลากของสินค้านั้นจะเป็นประโยชน์แก่ผู้บริโภคในการที่จะได้ทราบข้อเท็จจริงในสาระสำคัญเกี่ยวกับสินค้านั้น

สาระสำคัญเกี่ยวกับสินค้านั้น เป็นสินค้าที่ควบคุมฉลากได้ และมาตรา ๓๑^๔ บัญญัติให้ฉลากของสินค้าที่ควบคุมฉลากต้องใช้ข้อความที่ตรงต่อความจริงและไม่มีข้อความที่อาจก่อให้เกิดความเข้าใจผิดในสาระสำคัญเกี่ยวกับสินค้า และต้องระบุข้อความอันจำเป็นซึ่งหากมิได้กล่าวเช่นนั้นจะทำให้ผู้บริโภคเข้าใจผิดในสาระสำคัญเกี่ยวกับสินค้า ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และรายละเอียดที่คณะกรรมการว่าด้วยฉลากกำหนด ในกรณีที่คณะกรรมการว่าด้วยฉลากเห็นว่าฉลากใดไม่เป็นไปตามมาตรา ๓๑ คณะกรรมการว่าด้วยฉลากมีอำนาจตามมาตรา ๓๓^๕ ที่จะสั่งให้ผู้ประกอบธุรกิจเลิกใช้ฉลากดังกล่าวหรือดำเนินการแก้ไขฉลากนั้นให้ถูกต้องได้ ผู้ประกอบธุรกิจผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการว่าด้วยฉลากซึ่งสั่งตามมาตรา ๓๓ ต้องระวางโทษตามมาตรา ๕๓^๖ บทบัญญัติดังกล่าวแห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒ แสดงให้เห็นว่ากฎหมายให้อำนาจคณะกรรมการว่าด้วยฉลากแต่เพียงที่จะสั่งให้ผู้ประกอบธุรกิจเลิกใช้ฉลากที่ไม่ถูกต้อง หรือให้ผู้ประกอบธุรกิจแก้ไขฉลากให้ถูกต้องตรงต่อคุณภาพของสินค้าที่ควบคุมฉลากได้เท่านั้น ดังนั้น คณะกรรมการว่าด้วยฉลากตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒ จึงไม่อาจออกข้อกำหนดควบคุมฉลากที่เป็นการบังคับคุณภาพของสินค้าได้ การควบคุมคุณภาพของสินค้าต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๑๑ ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว

(ลงชื่อ) ม. ตันเต็มทรัพย์

(นายไมตรี ตันเต็มทรัพย์)

รองเลขาธิการฯ

รักษาราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๓๑ ฉลากของสินค้าที่ควบคุมฉลาก จะต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

(๑) ใช้ข้อความที่ตรงต่อความจริงและไม่มีข้อความที่อาจก่อให้เกิดความเข้าใจผิดในสาระสำคัญเกี่ยวกับสินค้า

(๒) ต้องระบุข้อความอันจำเป็น ซึ่งหากมิได้กล่าวเช่นนั้น จะทำให้ผู้บริโภคเข้าใจผิดในสาระสำคัญเกี่ยวกับสินค้า

ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และรายละเอียดที่คณะกรรมการว่าด้วยฉลากกำหนด

การกำหนดตามวรรคหนึ่ง ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา และประกาศดังกล่าวจะกำหนดกรณีหรือเงื่อนไขที่เป็นการยกเว้นไม่อยู่ภายใต้บังคับตามความในวรรคหนึ่งด้วยก็ได้

มาตรา ๓๓ เมื่อคณะกรรมการว่าด้วยฉลากเห็นว่าฉลากใดไม่เป็นไปตามมาตรา ๓๑ คณะกรรมการว่าด้วยฉลากมีอำนาจสั่งให้ผู้ประกอบธุรกิจเลิกใช้ฉลากดังกล่าวหรือดำเนินการแก้ไขฉลากนั้นให้ถูกต้อง

มาตรา ๕๓ ผู้ประกอบธุรกิจผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการว่าด้วยฉลากซึ่งสั่งตามมาตรา ๓๓ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ.

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
พฤษภาคม ๒๕๓๖